
[2017-31 i 32-RE](#)

CAUSA 2017-31 i 32-RE

(Caralt Jané i Morgades Colet c/ Govern d'Andorra)

Números de registre: 284-2017 i 285-2017. Recursos d'empara

Aute del 22 de desembre del 2017

BOPA núm. 4, del 17 de gener del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atesos els escrits presentats i registrats al Tribunal Constitucional, ambdós el 18 de juliol del 2017, per la representació processal dels Srs. Jordi Caralt Jané i Maria Morgades Colet, mitjançant els quals interposa sengles recursos d'empara contra les sentències del 3 d'abril del 2017, dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental al·legat, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions a la Sala abans esmentada per tal que torni a dictar sentència, condemnant la part contrària a satisfer les costes originades per aquests recursos d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vistos els informes del Ministeri Fiscal del 14 d'agost del 2017 presentats en relació amb les causes 2017-31-RE i 2017-32-RE;

Considerant que, d'acord amb l'article 34.3 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es podrà decidir en qualsevol moment de la tramitació acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte, el Tribunal Constitucional acorda acumular els recursos d'empara 2017-31-RE i 2017-32-RE.

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 18 de novembre del 2016, l'Agència Tributària del Regne d'Espanya va efectuar al Govern d'Andorra dues peticions d'informació en matèria fiscal en el marc del procediment d'investigació fiscal dels cònjuges, Srs. Jordi Caralt Jané i Maria Morgades Colet, en relació amb l'impost sobre la renda de les persones físiques relatiu al període 2012. Se sol·licitaven unes dades bancàries determinades per tal de verificar el compliment de les obligacions tributàries respecte de l'impost esmentat per a l'exercici 2012.

1.2. El 2 de febrer del 2017, el Sr. Jordi Caralt Jané i la Sra. Maria Morgades Colet van formular, respectivament, un recurs d'oposició contra aquesta petició. Tanmateix, el 8 de febrer del 2017, el Govern va desestimar aquests recursos.

1.3. Els recurrents van presentar, respectivament, una demanda jurisdiccional davant la Batllia contra la resolució del Govern.

1.4. El 7 de març del 2017, el Tribunal de Batlles, mitjançant sengles sentències, va desestimar íntegrament aquestes demandes i va declarar la resolució del Govern ajustada a dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa.

1.5. Els recurrents van interposar recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 3 d'abril del 2017, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar, respectivament, sentència mitjançant la qual desestimava aquests recursos d'apel·lació i confirmava íntegrament la resolució de la primera instància.

1.6. Els recurrents van presentar, aleshores, sengles incidents de nul·litat d'actuacions en què al·legaven que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, concretament els seus drets a la defensa i a la igualtat d'armes, per tal com no havien tingut accés íntegre a l'expedient administratiu, només el van poder consultar a les dependències administratives sense obtenir-ne una còpia.

1.7. El 23 de juny del 2017, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar els autes respectius que desestimen els incidents de nul·litat d'actuacions esmentats.

1.8. El 18 de juliol del 2017, la representació processal del Sr. Jordi Caralt Jané i de la Sra. Maria Morgades Colet va interposar sengles recursos d'empara contra les sentències del 3 d'abril del 2017, dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica dels recurrents

- Aquesta part considera que s'han vulnerat els seus drets a la defensa i a la igualtat d'armes, perquè no va poder tenir accés a l'expedient administratiu complet en què es va fonamentar el Govern per desestimar la seva pretensió.

- Aquesta part només va poder consultar a les dependències del Ministeri de Finances l'únic document que composava l'expedient, és a dir, la sol·licitud formulada per l'autoritat espanyola; sol·licitud que, a més, mancava d'una sèrie de requisits previstos a la Llei 3/2009, del 7 de novembre, d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia, els quals precisa de manera concreta. Aquesta part afegeix en relació amb aquest darrer punt que és obligació de l'Estat requerit verificar el compliment formal de la sol·licitud i que en cas d'observar mancances greus, com és aquí el cas, ha de demanar a l'Estat requeridor les seves esmenes, cosa que en aquesta causa el Govern d'Andorra no va fer.

- Ara bé, aquesta part va saber de l'existència d'altra documentació que composava l'expedient administratiu una vegada notificada la sentència de la primera instància. Aquesta documentació va ser aportada pel Govern en el seu escrit de contesta a la demanda, però la Batllia no la va traslladar a aquesta part fins l'endemà de notificar la sentència.

- Segons el seu parer, o bé el Ministeri de Finances va ocultar a aquesta part una gran part de l'expedient administratiu esmentat o bé en el moment de la consulta no disposava de tots els elements per poder prendre una decisió amb ple coneixement de causa.

- En qualsevol cas, aquesta part no ha pogut conèixer i discutir sobre els documents que no van ser-li facilitats i, per tant, aquesta absència de contradicció ha vulnerat el seu dret a la defensa patint un perjudici real i efectiu, ja que no va poder argumentar amb ple coneixement de causa ni en la fase d'oposició davant el Govern, ni davant la primera instància jurisdiccional.

- D'aquest fet també se'n deriva la vulneració del dret a la igualtat d'armes, és a dir, de l'obligació per part dels tribunals d'oferir a cada part una possibilitat raonable de presentar la seva causa, amb les proves i els arguments corresponents, en unes condicions que les situïn en equilibri l'una envers l'altra.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret fonamental al·legat, que anul·li la resolució impugnada i que retrotregui les actuacions a la Sala per tal que torni a dictar sentència, condemnant la part contrària a satisfer les costes originades per aquest recurs d'empara.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- Pel que fa en exclusiva al contingut del recurs d'empara, és a dir, a la vulneració dels drets a la defensa i a la igualtat d'armes, els quals examina conjuntament, la Sala Administrativa considera que s'ha aplicat l'article 6 del Reglament del 12 de novembre del 2014 de desenvolupament de la Llei 3/2009 esmentada que estableix de forma general que un cop iniciat el procediment "*existeix la possibilitat de consultar l'expedient tramitat per l'Autoritat competent*".

- La Sala Administrativa considera que aquesta consulta no li ha causat cap tipus d'indefensió, ja que ha pogut exercir els medis de defensa que ha considerat oportuns, amb ple coneixement de causa.

- Afegeix que no pot sorprendre que l'expedient estigués compost essencialment de la sol·licitud de l'Agència Tributària espanyola, ja que com resulta de l'examen de les actuacions, la resolució impugnada es va adoptar en base al contingut d'aquesta sol·licitud, sense necessitat d'actuacions suplementàries.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal manifesta que aquest recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit, perquè, de conformitat amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, manca de contingut constitucional. El Ministeri Fiscal recorda la funció del Tribunal Constitucional en el marc del recurs d'empara i destaca que les resolucions dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia donen una resposta expressa, clara i a bastament motivada pel que fa a la pretensió que centra aquest recurs d'empara.

- La resolució impugnada considera que no s'han vulnerat els drets al·legats per tal com els recurrents van tenir accés als expedients administratius respectius mitjançant consulta efectuada al Ministeri de Finances i que aquests expedients estaven essencialment compostats de la petició d'informació tramesa per l'autoritat competent espanyola.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és un tribunal de tercera instància i no té com a finalitat reexaminar les decisions dels tribunals en l'aplicació i la interpretació de les normes de la legislació ordinària. Per tant, no correspon, en cap cas, a aquest Tribunal Constitucional la competència de determinar en quin moment del procediment administratiu d'un expedient informatiu incoat i en quines condicions pot ser consultat per les persones afectades per tal que puguin defensar llurs interessos; ni tampoc si ha de ser abans o després de l'execució de les possibles peticions d'informació demanades per la part requeridora; ni tampoc sobre la via, supòsits i moment procedimental en què les persones directament interessades puguin exercir el dret a demanar-ne una còpia autenticada. Correspon al legislador regular la matèria i a l'Administració reglamentar-la. En tot cas, el Tribunal Constitucional no té per finalitat revisar la interpretació i l'aplicació del dret ordinari dels tribunals, sinó que el seu examen ha de limitar-se a la possible existència de lesions als drets fonamentals garantits pel recurs d'empara. En aquest cas, la resolució judicial impugnada no és irraonable, incongruent, arbitrària o mancada de motivació.

3.2. La sentència de la Secció de Contenciós-Administratiu 2 de la Batllia del 8 de març del 2017, a la qual correspon jutjar i resoldre, en primera instància, la controvèrsia jurídica relativa a la sol·licitud de documentació derivada de l'article 24 del Conveni entre el Principat d'Andorra i el Regne d'Espanya per evitar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i prevenir l'evasió fiscal i l'apartat VII del Protocol annex, publicats en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el 14 d'octubre del 2015, en tant que òrgan judicial encarregat de seleccionar, d'interpretar i d'aplicar la legislació al cas en virtut de la seva competència sobre el tema de l'intercanvi d'informació (fonament de dret primer), ha assenyalat en els fonaments de dret posteriors (des del segon al setè) la correcció en la tramitació de la demanda de documentació realitzada.

3.3. Els recurrents argumenten que no s'han respectat els drets a la defensa i a la igualtat d'armes com a conseqüència del fet que els agents no havien tingut accés íntegre a l'expedient administratiu i que només van poder consultar-lo a les dependències administratives, sense obtenir-ne còpia. En el fonament de dret segon de l'aute del Tribunal Superior de Justícia que resol l'incident de nul·litat d'actuacions es recorda que: "*la part agent torna a plantejar les mateixes al·legacions que ja van ser examinades en la sentència que va posar terme al procés*", i fa explícit que les seves al·legacions

"no es refereixen a cap vulneració dels principis reguladors del procés degut, el que posa en relleu que no es planteja en realitat cap infracció de l'article 10 de la Constitució. Totes les argumentacions de l'agent versen sobre la via administrativa prèvia i, en concret, sobre si tenia dret a obtenir còpia de l'expedient o bé era suficient amb la consulta realitzada a les oficines del Govern". I conclou que la sentència ja va donar resposta a aquesta qüestió.

D'acord amb aquest fonament jurídic "El problema consistia, doncs, en apreciar la possible existència d'una anul·labilitat de l'acte administratiu, d'acord amb l'article 49" del Codi de l'Administració "sense que aquesta qüestió tingui rellevància constitucional, des de la perspectiva que ofereix l'article 10 del text fonamental". I conclou que l'interessat va poder disposar tant de la informació que s'havia sol·licitat per part de l'Estat requeridor, així com, després, dels instruments de defensa corresponents: el recurs d'oposició davant l'Administració i la via jurisdiccional davant els tribunals ordinaris.

3.4. En aquest cas consta que els recurrents han tingut accés a la consulta de la petició d'informació i, per tant, a totes les dades documentals demanades per l'Administració Tributària espanyola, en virtut dels compromisos internacionals subscrits per Andorra i d'acord amb ells. Tots els documents requerits són aquells que estan continguts en la sol·licitud d'informació (sense ultrapassar-los), relació a la qual els recurrents van tenir accés. Tot seguit, els recurrents van presentar recurs d'oposició davant l'Administració andorrana i una vegada esgotada la via administrativa, els recurrents van accedir a la via jurisdiccional.

Tal com refereix la sentència de la Batllia impugnada, els recurrents van tenir accés a l'expedient "en la forma que preveu la referida disposició reglamentària, mitjançant consulta del mateix, i no consta que aquest fet li hagi causat cap tipus d'indefensió, ja que ha pogut exercir els medis de defensa que ha considerat oportuns, amb ple coneixement de causa, per la qual cosa s'ha de descartar que existeixi cap vici determinant de l'anul·labilitat de l'acte."

3.5. El recurs d'empara assenyala també com argument, la vulneració del dret a un procés degut. Aquest Tribunal Constitucional ha recordat en la seva sentència del 13 de març de 1997, recaiguda en la causa 96-9-RE que "la prohibició d'indefensió implica el respecte a l'essencial principi de contradicció, de manera que els contendents, en posició d'igualtat, disposin de les mateixes oportunitats d'al·legar i provar tot el que estimin convenient amb vista al reconeixement judicial de les seves tesis". Per aquesta raó "una indefensió constitucionalment rellevant no té lloc sempre que es vulneri qualsevol norma processal, sinó tan sols quan amb aquesta vulneració es provoquen conseqüències pràctiques consistents en la privació del dret de defensa i en un perjudici real i efectiu dels interessos de l'afectat per la indefensió". I més recentment, ha subratllat aquest Tribunal Constitucional que el dret a un procés degut comporta "com a contingut la protecció de les garanties processals que asseguren a les parts la possibilitat de defensar davant els tribunals els seus drets i interessos en igualtat d'armes processals" (veg. l'acte del Tribunal Constitucional del 3 de maig del 2010, recaigut en la causa 2010-5-RE).

3.6. Tal com exposa la sentència ara impugnada, els expedients estaven fonamentalment composts per les sol·licituds trameses per l'Agència Tributària espanyola, a les quals van tenir accés els recurrents mitjançant la consulta d'aquests expedients. D'altra banda, els interessats van poder articular amb ple coneixement de causa els mecanismes de defensa corresponents, com són el recurs d'oposició davant el Govern, i la posterior demanda jurisdiccional davant la Batllia. No es pot apreciar, doncs, cap tipus d'indefensió.

L'acte del Tribunal Superior de Justícia que resol l'incident de nul·litat d'actuacions raona que les

al·legacions dels recurrents "*no es refereixen a cap vulneració dels principis reguladors del procés degut, el que posa en relleu que no es planteja en realitat cap infracció de l'article 10 de la Constitució. Totes les argumentacions de l'agent versen sobre la via administrativa prèvia i, en concret, sobre si tenia dret a obtenir còpia de l'expedient o bé era suficient amb la consulta realitzada a les oficines del Govern*" i la posterior demanda davant la Batllia.

3.7. Com ja s'ha dit, el dret a un procés degut té com a contingut la protecció de les garanties processals que assegurin a les parts la possibilitat de defensar davant dels tribunals els seus drets amb igualtat d'armes processals (veg. l'aute abans esmentat recaigut en la causa 2010-5-RE); és a dir, cal assegurar l'equilibri processal entre les parts. Els recurrents consideren que la indefensió constitueix una vulneració del dret a la jurisdicció i del dret a la defensa, reconeguts per l'article 10 de la Constitució, així com del principi de contradicció, reconegut també a nivell europeu com a principi fonamental d'un procés equitatiu.

Els recurrents argumenten que no s'han respectat els drets a la defensa i a la igualtat d'armes, perquè no van tenir accés íntegre als seus expedients administratius i que només van poder consultar-los a les dependències administratives, sense obtenir-ne còpia. No consta l'existència de desigualtat d'armes, perquè els recurrents coneixien el contingut de les informacions que havien estat demanades per les autoritats competents espanyoles i que d'acord amb el conveni internacional subscrit per Andorra, el Govern havia de donar curs per tal de remetre la informació demanada. I van poder oposar-se a la demanda d'informació per les vies jurídicament existents, tal com van realitzar, primer a través d'un recurs d'oposició i, posteriorment, a través de la via judicial davant els tribunals.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. Acordar l'acumulació dels recursos d'empara 2017-31-RE i 2017-32-RE.
2. No admetre a tràmit la causa 2017-31 i 32-RE presentada per la representació processal dels Srs. Jordi Caralt Jané i Maria Morgades Colet contra les sentències del 3 d'abril del 2017, dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
3. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 22 de desembre del 2017.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada